

Justis- og
beredskapsdepartementet

Planprogram

Statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, Ski kommune

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 07.03.2017

Politiets nasjonale beredskapssenter

Planprogram for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud

Justis- og beredskapsdepartementet har engasjert Metier AS til å gjennomføre forprosjekt for Politiets nasjonale beredskapssenter. Asplan Viak AS er engasjert som fagkyndig i reguleringsprosessen.

Forslag til planprogram for Politiets nasjonale beredskapssenter ble sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 24.10. – 06.12.2016. Det ble samtidig varslet om planoppstart.

Det har kommet i alt 34 høringsuttalelser fra kommuner, fylkeskommuner, statlige myndigheter, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner. Høringsuttalelsene har medført to tillegg til fagtema som skal inngå i risiko- og sårbarhetsanalyse.

Sammenstilling av alle høringsuttalelser med Justis- og beredskapsdepartementets kommentarer til uttalelsene finnes i Vedlegg 1.

Høringsuttalelsene i sin helhet finnes i Vedlegg 2.

Vedleggene er tilgjengelige på nettstedet beredskapssenter.regjeringen.no.

Planprogram for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud

Revisjonsnummer: 2.0

Dato: 06.02.2017

Sammendrag

Regjeringen har besluttet at videre forprosjektering av Politiets nasjonale beredskapssenter skal avgrenses til Taraldrud i Ski kommune. Anlegget skal samle Helikoptertjenesten, Beredskapstroppen, Bombegruppen og Krise- og gisselforhandlertjenesten, som i dag er lokalisert på tre ulike steder i Oslo-området.

Reguleringsplanen skal utarbeides som statlig reguleringsplan i henhold til Plan- og bygningslovens § 6-4. Dette innebærer at Kommunal- og moderniseringsdepartementet trer inn i kommunestyrets myndighet og fastsetter planprogram og treffer vedtak om reguleringsplanen. Ski kommune vil være høringspart og i nødvendig grad bistå i reguleringsprosessen. Det legges også vekt på å involvere Oppegård kommune i planarbeidet.

Reguleringsplanen skal legge til rette for etablering av trenings- og beredskapsfasiliteter som sikrer politiet bedre ressursutnytting, raskere utrykningstid og bedre treningsmuligheter.

Planområdet ligger på Taraldrud i Ski kommune og grenser til Oppegård kommune i vest. Hele planområdet ligger i Marka. Planområdet er delt i to av E6 og består hovedsakelig av landbruksareal og noe bebyggelse i vest, og skogsareal på Taraldrudåsen i øst. Snipetjern med vassdrag ligger vest i planområdet og er klassifisert som en svært viktig naturtypelokalitet. Det går flere turveier og skiløyper mellom Oppegård og Sørmarka, over E6. Disse turveiene vil bli bevart. Nærmeste boligbebyggelse er Ødegården, Hellerasten, Sofiemyr og Tårnåsen i vest, og Bjørndal i nord.

I henhold til § 14-2 i Plan- og bygningsloven og § 3 i forskrift om konsekvensutredninger skal det utarbeides konsekvensutredning i tilknytning til reguleringsplanen. De antatt viktigste problemstillingene er ivaretagelse av friluftsliv og naturmiljø, samt støy og landskapstilpasning. Følgende tema er vurdert å ha vesentlig betydning for miljø og samfunn og skal utredes i den videre prosessen:

- Forholdet til overordnede planer og mål
- Friluftsliv, herunder barn og unges interesser
- Naturmiljø og biologisk mangfold
- Vannmiljø
- Kulturmiljø
- Bebyggelse og landskap
- Landbruk
- Universell utforming
- Klima- og energihensyn
- Teknisk infrastruktur
- Støy fra helikopter og øvelser med våpen og eksplosiver
- Grunnforhold
- Trafikk
- Anleggsperioden
- Risiko og sårbarhet

Som grunnlag for plan- og utredningsarbeidet skal det foreligge et fastsatt planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke problemstillinger som anses viktig for miljø og samfunn. Det skal også gjøres rede for planprosessen med frister, deltakere og opplegg for informasjon og medvirkning.

Forslag til planprogram ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 24.10. – 06.12.2016. Det har kommet i alt 34 høringsuttalelser fra kommuner, fylkeskommuner, statlige myndigheter, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner. Høringsuttalelsene er gjennomgått av Justis- og beredskapsdepartementet og har medført to tillegg til fagtema som skal inngå i risiko- og sårbarhetsanalysen: flomlinjeberegning og eksplosjonsfare.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Prosess og medvirkning.....	5
	2.1 Planprosess.....	5
	2.2 Medvirkning.....	6
3	Høring og offentlig ettersyn av planprogrammet.....	7
	3.1 Åpne informasjonsmøter.....	7
	3.2 Høringsuttalelser.....	7
	3.3 Hovedtema i høringsuttalelsene.....	8
	3.4 Høringsuttalelser fra kommunene og fra Fylkeskommunen.....	8
	3.5 Endringer i planprogrammet etter offentlig ettersyn.....	10
	3.6 Mindre utvidelser av planområdet.....	11
4	Politiets nasjonale beredskapssenter.....	12
5	Planområdet.....	14
	5.1 Beliggenhet og størrelse.....	14
	5.2 Beskrivelse av planområdet og tilliggende områder.....	14
	5.3 Eierforhold.....	18
6	Planstatus og rammebetingelser.....	19
	6.1 Overordnede planer og føringer.....	19
	6.2 Annet grunnlagsmateriale.....	20
	6.3 Gjeldene reguleringsplaner.....	21
	6.4 Pågående planarbeid.....	21
7	Problemstillinger og forslag til utredninger.....	22
	7.1 Generelt.....	22
	7.2 Referansealternativet.....	22
	7.3 Forholdet til overordnede planer og mål.....	22
	7.4 Friluftsliv, herunder barn og unges interesser.....	22
	7.5 Naturmiljø og biologisk mangfold.....	23
	7.6 Vannmiljø.....	23
	7.7 Kulturmiljø.....	24
	7.8 Bebyggelse og landskap.....	25
	7.9 Landbruk.....	25
	7.10 Universell utforming.....	26
	7.11 Klima- og energihensyn.....	26
	7.12 Teknisk infrastruktur.....	26
	7.13 Støy.....	26
	7.14 Grunnforhold.....	27
	7.15 Trafikk.....	28
	7.16 Anleggsperioden.....	28
	7.17 Risiko og sårbarhet.....	28
	7.18 Miljøoppfølgingsplan.....	29
	7.19 Metode.....	29

1 Innledning

Regjeringen har besluttet at det skal planlegges for etablering av et beredskapssenter i nærheten av Oslo for de nasjonale beredskapsressursene. Politiets helikoptertjeneste, Beredskapstroppen, Bombegruppen og Krise- og gisselforhandlerstjenesten er i dag spredt på tre ulike lokaliteter i Oslo-området. Alle enhetene har nasjonale oppgaver, i tillegg til daglig operative tjenester innenfor Oslo politidistrikt. Et felles beredskapssenter for disse enhetene vil gi flere synergieffekter i form av bedre ressursutnytting, raskere utrykningstid, muligheter for samtrening, felles administrative funksjoner og en positiv faglig utvikling.

Justis- og beredskapsdepartementet har definert følgende målsettinger for etableringen:

- Samfunns mål: Et beredskapssenter som effektivt legger til rette for å forebygge, avverge, håndtere og normalisere ekstraordinære hendelser og kriser og skape trygghet for befolkningen.
- Effektmål: Rask, effektiv og sikker innsats fra beredskapsressursene.

22. juli-kommisjonens rapport (NOU 2012: 14) har sammen med Stortingets særskilte komité¹, politiets egne evalueringer og NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer, påpekt betydelige mangler ved beredskapen og behov for endring av norsk politi. Regjeringen Stoltenberg II besluttet i desember 2012 at politiets beredskapssenter skulle etableres på Alna og Statsbygg igangsatte deretter arbeid med å planlegge anlegget. Tomten på Alna hadde utfordrende arealbegrensninger og nærhet til bolig- og industriområder. Derfor besluttet regjeringen at det parallelt med videre prosjektering og kvalitetssikring av Alna, skulle gjennomføres en konseptvalgutredning for å vurdere alternativer for å øke politiets nasjonale beredskap. Konseptvalgutredningen tok utgangspunkt i hvordan de nasjonale beredskapsressursene kunne innrettes og fysisk plasseres, slik at den nasjonale beredskapen blir best mulig.

Konseptvalgutredningen anbefalte at det bygges et nasjonalt beredskapssenter der Beredskapstroppen, Bombegruppen, Krise- og gisselforhandlerstjenesten og Helikoptertjenesten er samlokalisert. Det anbefalte konseptet omfatter beredskapssenteret, landingsplass for alle relevante helikopterstørrelser og areal til utendørs treningsfasiliteter. Etter vurdering av 13 ulike tomtealternativer, konkluderte utredningen med at Grønmo og Taraldrud er de eneste lokalitetene som tilfredsstillende alle må- og bør-krav. Konseptvalgutredningen anbefalte at beredskapssenteret legges til Grønmo i Oslo. Taraldrud i Ski ble anbefalt som reserveareal. Begge tomtealternativene tilfredsstillende krav om kjøretid og gir fleksibilitet for tilpasning til endrede behov og utrustning for nasjonal beredskap i overskuelig framtid.

Den eksterne kvalitetssikringen (KS1) av konseptvalgutredningen avdekket at det er stor usikkerhet knyttet til støy, grunnforhold, byggbarhet og grunnverv på Grønmo. Rapporten anbefalte at tomtene vurderes som likeverdige alternativer, og utredes videre før tomtevalget blir tatt.

Med utgangspunkt i anbefalingene fra KS1 er det som en innledende del av forprosjektfasen gjennomført en tomteanalyse av de to tomtenes egnethet. Regjeringen har, på bakgrunn av tomteanalysen, besluttet at videre forprosjektering av Politiets nasjonale beredskapssenter skal avgrenses til Taraldrud.

Klima- og miljødepartementet har den 20.09.2016 i brev til Justis- og beredskapsdepartementet gitt tillatelse til å igangsette planlegging i Marka, iht. Markalovens bestemmelser. Departementet stiller krav til den videre prosessen, slik at alle tiltak utredes i forhold til virkningene for friluftsliv, idrett og naturopplevelse, samt landskap, naturmangfold og kulturminner. Departementet ber også om at alle tiltak skjer med minst mulig terrengmessige inngrep og landskapsmessig eksponering og at støy utredes særskilt.

---

¹ Stortingets særskilte komité til å behandle redegjørelse fra justisministeren og forsvarsministeren i Stortingets møte 10.11.2011 om angrepene 22. juli.

2   **Prosess og medvirkning**

2.1   **Planprosess**

Planlegging av politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud i Ski skal skje med utarbeidelse av statlig reguleringsplan i henhold til Plan- og bygningsloven § 6-4. Justis- og beredskapsdepartementet (JD) er forslagsstiller for reguleringsplanen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er planmyndighet og har det overordnede ansvaret for planprosessen. KMD fastsetter også planprogrammet og vedtar reguleringsplanen. Ski kommune er høringsinstans i prosessen, og det vil bli lagt særlig vekt på å involvere kommunen i alle deler av prosessen. Det legges også vekt på å involvere Oppegård kommune, som blir særlig berørt av tiltaket.

Reguleringsplanen skal avklare rammer for bruk og utforming av området. For reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det utarbeides en konsekvensutredning som en del av planforslaget. Bestemmelsene om konsekvensutredning har som formål å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir ivaretatt både under utarbeidelse av planen og ved gjennomføring av tiltaket. Planarbeidet for politiets nasjonale beredskapssenter er vurdert i henhold til Plan- og bygningslovens § 12-10 første ledd, jf. § 4-2, med tilhørende forskrift om konsekvensutredninger.

Planarbeidet er konsekvensutredningspliktig iht. forskrift om konsekvensutredning § 2 punkt f, jf. vedlegg I, punkt 1, Industrianlegg, næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål med en investeringskostnad på mer enn 500 mill. kr eller et bruksareal på mer enn 15 000 m².

Etter Plan- og bygningsloven omfatter planarbeidet to hovedfaser:

- Planprogram
- Reguleringsplan med konsekvensutredning

Planprogram

Planprogrammet redegjør for formålet med planarbeidet, behovet for utredninger og analyser, hvilke alternativer som vil bli utredet og hvordan planprosessen skal gjennomføres, blant annet med hensyn til medvirkning. Planprogrammet baseres på de føringene som ligger i regjeringens beslutning om politiets nasjonale beredskapssenter og sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsel om planoppstart.

Reguleringsplan med konsekvensutredning

Reguleringsplanen vil bestå av et juridisk bindende plankart med tilhørende reguleringsbestemmelser. Disse dokumentene skal angi rammer for bebyggelse og utearealer og stille nødvendige krav til blant annet miljø og sikkerhet. Reguleringsplanen vil i tillegg omfatte en planbeskrivelse med tilhørende konsekvensutredning.

Grunnlag for reguleringsplanarbeidet

Det ble i september 2016 igangsatt et prosjekteringsarbeid for Politiets nasjonale beredskapssenter, der et skisseprosjekt skal foreligge vinteren 2017 og et forprosjekt skal foreligge i løpet av sommeren 2017. Planprosessen og prosjekteringsarbeidet er samordnet i tid, slik at skisseprosjektet skal danne grunnlag for reguleringsplanforslaget.

Framdrift

Prosess detaljregulering med KU	Forventet framdrift
Kunngjøring og varsling av oppstart planarbeid med forslag til planprogram	Oktober 2016
Høringsperiode planprogram (6 uker)	Oktober – desember 2016
Åpne informasjonsmøter	Oktober/november 2016
Fastsettelse av planprogram (KMD)	Februar 2017
Vedtak om offentlig ettersyn reguleringsplan (KMD)	April 2017
Høringsperiode reguleringsplan (minimum 6 uker)	April – mai 2017
Åpne informasjonsmøter	April/mai 2017
Endelig vedtak av reguleringsplan (KMD)	August/september 2017

Tabell 1 Tabellen viser planlagt framdrift for reguleringsprosessen. De lyse feltene i tabellen viser offentlige høringsperioder som er tilrettelagt slik at berørte parter og andre interessenter kan uttale seg og medvirke i planprosessen

2.2 Medvirkning

Plan- og bygningsloven har generelle bestemmelser om medvirkning i planprosesser (§ 5-1) og spesielle bestemmelser om medvirkning og prosess i reguleringsplanarbeid (§ 12-8 m.fl.). Hensikten med medvirkningen er å sørge for dialog og informasjonsutveksling med berørte parter, både offentlige myndigheter og andre berørte.

Kravene til medvirkning og prosess gjelder også for statlig reguleringsplan. Det er likevel ikke anledning til å fremme innsigelse til planforslaget, og heller ikke til å klage på Kommunal- og moderniseringsdepartementets endelige vedtak.

I prosessen med utarbeidelse av reguleringsplan og konsekvensutredning legges det opp til medvirkningsprosesser med kommunene Ski og Oppegård, statlige og regionale myndigheter og andre berørte parter. Aktuelle myndigheter som det vil være dialog med er bl.a. Statens vegvesen (om overordnet vegnett), NVE (om flom og overvann), DSB (om samfunnssikkerhet), Luftfartstilsynet (om helikoptertrafikk), Fylkesmannen i Oslo og Akershus (om Marka, naturmiljø og forurensningsproblematikk) og Akershus fylkeskommune (om kulturminnevern og regional planlegging). Som utgangspunkt foreslås:

- Samarbeid med Ski og Oppegård kommuner: kontaktmøter hver 2. uke.
- Samarbeid med statlige og regionale myndigheter: i utarbeidelse av planforslaget, samt ved ytterligere behov
- Samarbeid med andre berørte, som f.eks. egne møter med friluftsansjoner og velforeninger
- Forslag til reguleringsplan med konsekvensutredning skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker. Det vil i forbindelse med høringen bli arrangert åpne møter i Ski, Oppegård og i Bjørndalområdet i Oslo.

På bakgrunn av høringsuttalelsene til planforslaget vil Justis- og beredskapsdepartementet vurdere behov for å bearbeide planforslaget før det oversendes Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig vedtak.

3 Høring og offentlig ettersyn av planprogrammet

Forslag til planprogram for Politiets nasjonale beredskapssenter ble sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 24.10.2016 til 06.12.2016.

3.1 Åpne informasjonsmøter

I høringsperioden ble det gjennomført 2 åpne informasjonsmøter:

- Den 30.10.16 på Thon hotell i Ski sentrum med ca 35 fremmøtte og
- Den 2.11.16 på Mastemyr Quality hotel i Oppegård med ca 50 fremmøtte.

Spesielt på møtet i Oppegård ble det fremført sterke innvendinger mot utbygging i Marka og mange mente at Beredskapssenteret vil være til stor skade for Oppegårds nære friluftsområder. Flere uttrykte også stor frykt for støy fra helikoptertrafikk og fra skyte- sprengningsøvelser.

Det ble også fremført kritikk av manglende involvering av barn og unge i prosessen.

Delvis på bakgrunn av kritikken som ble fremført i de åpne møtene, gjennomførte Justis- og beredskapsdepartementet i desember orienteringsmøter ved skoler og barnehager i nærområdet. Planene for beredskapssenteret ble også presentert i Barn og unges kommunestyre i Oppegård og i Ungdomsrådet.

3.2 Høringsuttalelser

Det har i høringsperioden kommet inn 34 høringsuttalelser til reguleringsarbeidet for Politiets nasjonale beredskapssenter og til forslaget til planprogram:

1. Ski kommune, 02.12.2016
2. Oppegård kommune, formannskapet 07.12.2016
3. Oslo kommune, Bymiljøetaten, 10.11.2016 og 20.12.2016
4. Oslo kommune, Bydel Søndre Nordstrand, 06.12.2016
5. Rygge kommune, 06.12.2016
6. Akershus fylkeskommune, 06.12.2016
7. Østfold fylkeskommune, 06.12.2016
8. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, 05.12.2016
9. Statens vegvesen, 02.12.2016
10. Norges vassdrags- og energidirektorat, 18.11.2016
11. Mattilsynet, 02.11.2016
12. Forsvarsbygg, 10.11.2016
13. Follo landbrukskontor, 06.12.2016
14. Ski historielag, 01.12.2016
15. Oppegård historielag, 05.12.2016
16. Bærekraftig Follo, 02.12.2016
17. Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, 01.11.2016
18. Forum for natur og friluftsliv – Oppegård, udatert
19. Norsk ornitologisk forening, 12.12.2016
20. Naturvernforbundet i Oppegård, 05.12.2016
21. Norsk organisasjon for terrengsykling, 05.12.2016
22. Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus avdeling, 13.12.2016
23. Tårnåsen og Hellerasten skole, 05.12.2016
24. Bjørndal boligsammenslutning, 06.12.2016
25. Fløisbonn selveierlag, 06.12.2016

26. Ødegården borettslag, 06.12.2016
27. Åsland Næringspark Eiendom AS, 01.12.2016
28. Berit og Svein Inge Wicklund Vangsøy, 19.11.2016
29. Naboer i området Hellerasten, Sofiemyr og Tårnåsen, 06.12.2016
30. Frank Orod, 04.11.2016
31. Hildegard Aksdal, udatert
32. Tamara Valdueza Eiret, 07.11.2016
33. Erik Logstein, 25.10.2016
34. Odd Seim, 26.10.2016

Sammenstilling av alle høringsuttalelsene og Departementets kommentarer til høringsuttalelsene finnes i vedlegg 1. Et kort sammendrag følger nedenfor, i kap. 3.3. og 3.4.

Kopi av alle høringsuttalelsene finnes i vedlegg 2.

3.3 Hovedtema i høringsuttalelsene

Friluftslivet

Et gjennomgangstema i høringsuttalelsene er kritikk av at Beredskapssenteret lokaliseres i Marka. Friluftsområdene i denne delen av Marka er av stor betydning for befolkningen og ønskes bevart i størst mulig grad. Det er spesielt viktig å opprettholde korridorene mellom Oppegård og Sørmarka. Det legges også stor vekt på at friluftsområdet i Taraldrudåsen blir bevart.

Både kommuner og friluftsansjoner fremmer ønsker om ulike avbøtende tiltak som spenner fra bistand til oppgradering av turløyper og lysløyper i denne delen av Marka til samarbeid om bygging og drift av kommunale tiltak som idrettshall og svømmehall.

Støy

Det er gjennomgående stor frykt for at støy fra helikoptertrafikk og fra skyte- sprengningsøvelser vil belaste friluftsområdene. Også representanter for barnehager og skoler uttrykker frykt for at støy kan bli et problem.

Forurensning av Gjersjøens nedslagsfelt

Taraldrud gård grenser til Snipetjernet som er en del av Gjersjøens nedslagsfelt. Gjersjøen er drikkevannskilde og de to berørte kommunene, så vel som Fylkesmannen og Mattilsynet, stiller krav om sikringstiltak – både i anleggs- og driftsperioden - for å hindre at overvann fra Beredskapssenteret skal forurense vassdraget.

3.4 Høringsuttalelser fra kommunene og fra Fylkeskommunen

Vertskommunen Ski kommenterer at viktig folkehelseaspekt ved den planlagte utbygging er at deler av treningsfeltet på østsiden av E6 vil være åpent for allmennheten. Tilgangen til Marka må opprettholdes og sikres slik at barn og unge ikke får negative opplevelser på veg ut i Marka.

Kommunen forutsetter at støybelastningen holdes innenfor tålegrensene i veileder for støy i arealplanleggingen og forskrift om miljørettet helsevern og forutsetter at standardiserte ut- og innflygingsruter blir planlagt etter gjeldende forskrift.

Ski kommune forutsetter at det treffes tiltak for å beskytte Gjersjøens nedslagsfelt.

Sprengstoffmengden i området antas regulert i mengde og lagringsmåte, slik at dette ikke representerer fare for nærboende befolkning og trafikanter på E6.

Tiltaket berører kulturminner og kommunen ber om at planprogrammet inneholder plan for avbøtende tiltak. Spesielt gårdsbebyggelsen på Taraldrud (eldste bygning datert 1787) bør søkes bevart.

Ski kommune ber om at det vurderes om dyrka mark som går tapt, kan erstattes med ny dyrka mark. Det er ikke presentert noen detaljer i klima- og energisynspunkt i planprogrammet, men det skal redegjøres for tiltakets planlagte energiforsyning.

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at det i utgangspunktet har vært regnet med at det planlagte treningsfeltet øst for E6 vil være åpent for allmenheten. Det er også en forutsetning at turveikorridorene ut mot Sørmarka skal opprettholdes på en god måte.

Støybelastning fra helikopter, skyting og annen øving vil bli utredet iht. grenseverdiene i Retningslinjer for støy i arealplanlegging - T-1442 med tilhørende veileder. Inn- og utflygingstraseene blir planlagt i tråd med Forskrift om utforming av små helikopterplasser.

Sikkerhet i forhold til lagring og oppbevaring av ammunisjon og sprengstoff skal belyses i Risiko- og sårbarhetsanalysen.

Det vil bli arbeidet for å sikre at de etablerte turveiene i Marka blir opprettholdt og skjermet fra tiltaket. Det skal gjennomføres arkeologiske undersøkelser i planområdet. Eventuelt behov for å gjennomføre avbøtende tiltak skal belyses.

Det skal også gjennomføres en undersøkelse om nyere tids kulturminner med forslag om avbøtende tiltak – eventuelt flytting av hus, hvis dette blir nødvendig.

Temautredning om vannmiljø skal vurdere risiko for forurensning av Snipetjern og foreslå avbøtende tiltak som hindrer slik forurensning

Oppegård kommune har vært imot lokalisering av Beredskapssenteret til Taraldrud, men konstaterer at lokaliseringsbeslutningen er tatt og oppfordrer Staten til å sikre friluftsinteressene ut over det området som blir direkte berørt. Det må iverksettes avbøtende tiltak for turveier, stier, løyper, overganger og krysningspunkter i friluftsområdene som blir påvirket av tiltaket på begge sider av E6. Staten bør kjøpe arealer i Marka på vestsiden av E6, inn mot bebyggelsen i Oppegård.

Oppegård kommune forutsetter at det settes høye ambisjoner for å forebygge støyplager og ber om at det vurderes å legge de mest støyende aktivitetene til Rygge eller Horten.

Staten må ta ansvar for opprydding av alunskiferdeponiet på grensen til planområdet og bør som et avbøtende tiltak kjøpe det forurensede alunskiferdeponiet, fjerne det og sette området i stand som friluftsområde.

Beredskapssenteret og planlagt døgnhvileplass ved Taraldrudkrysset utgjør til sammen et stort inngrep og det er viktig at dette ikke er en start på nedbygging av Marka. Kommunen ber derfor om at de to tiltakene behandles i en samlet plan og oppfordrer Staten til å kjøpe området for døgnhvileplass og fjerne alunskiferdeponiet.

Kollektivtransport og gang- og sykkelforbindelser til og fra senteret må utredes nærmere.

Oppegård kommune ber også om at konsekvensutredningen belyser hvordan beredskapssenteret kan ha positive virkninger for lokalsamfunnet.

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at eventuelle tiltak for tilrettelegging for friluftslivet i områdene vest for E6 bør kunne gjennomføres uten at Staten kjøper opp grunn i området.

Støy fra helikopter, skyting og annen øvelse skal utredes i konsekvensutredningen i samsvar med Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012) og tilhørende veileder.

Det er den private grunneieren som har ansvar for å sikre alunskiferdeponiet og forhindre at det ikke forurenser vannkilden Gjersjøen.

Døgnhvileplassen som planlegges ved Taraldrudkrysset, har privat tiltakshaver og det er ikke naturlig å inkludere denne i en statlig reguleringsplan. De to planprosessene sees imidlertid i sammenheng når det gjelder å ivareta hensynet til friluftslivet og korridorene ut mot Sørmarka.

I konsekvensutredning for trafikk skal bl.a. mulighetene for tilrettelegging for kollektivtransport utredes. Planbeskrivelsen vil ha et kapittel om mulige virkninger i lokalsamfunnet som følge av at Beredskapssenteret lokaliseres til Taraldrud. Kommunens ønske om samarbeid om foreslåtte anlegg faller utenfor det som skal behandles i reguleringsplanen.

Oslo kommune (Bymiljøetaten) peker først og fremst på at Taraldrudåsen vil bli nærfriluftsområde for den fremtidige bydelen Gjersrud – Stensrud og ber om at dette området blir tatt ut av planen. Bymiljøetaten planlegger å utvide lysløypa ved Bjørndal/Grønliåsen mot Oppegård. Nye lysløyper prosjekteres også i Oppegård. Et av lysløypealternativene på Oppegårds side blir berørt av Taraldrud-planene

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at den østre delen av planområdet i Taraldrudåsen primært er påtenkt som øvingsområde og vil ikke bli avstengt for publikum. Departementet er kjent med arbeidet med planer for lysløypenett i området. Den delen av skiløypa som krysser E6 ved Taraldrudhytten, vil bli innarbeidet i reguleringsplanen.

Akershus fylkeskommune mener Staten burde involvert fylkeskommunen tidligere i prosessen med lokalisering av Beredskapssenteret. Fylkeskommunen savner begrunnelse for at det er valgt å bruke statlig reguleringsplan. Fylkesutvalget forventer at ivaretagelse av friluftsliv og grøntstruktur blir et tydeligere formål i planarbeidet og at det jobbes med begrensning av støy.

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at Regjeringens beslutning om lokalisering av Beredskapssenteret til Taraldrud er basert på en omfattende prosess med konseptvalgutredning og etterfølgende kvalitetssikring (KS1). Regjeringen har besluttet at det skal utarbeides statlig reguleringsplan for å sikre en effektiv planprosess og et forutsigbart reguleringsvedtak. Konsekvenser for friluftsliv og naturmiljø vil bli utredet i konsekvensutredningen, i tråd med Klima- og miljødepartementets forutsetning for å planlegge i Marka og vil bli hensyntatt i utforming av anlegget. I nødvendig grad vil det bli foreslått avbøtende tiltak, bl.a. slik at den viktige turveikryssingen ved Taraldrudkrysset vil fungere godt som skiløype. Disse tiltakene skal bidra til at friluftslivet i så liten grad som mulig blir berørt

Rygge kommune og Østfold fylkeskommune mener det er gode grunner til å ta politihelikopteret ut av prosjektet på Taraldrud og plassere denne ressursen på Rygge.

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at det er gjennomført en konseptvalgutredning for politiets nasjonale beredskap og at Regjeringen har besluttet at Beredskapstroppen, Bombegruppen, Krise- og gisselforhandler-tjenesten og Helikoptertjenesten samlokaliseres. Dette har ligget til grunn for planarbeidet og valg av tomt for videreføring av forprosjektering. Det er derfor ikke aktuelt å skille ut helikoptertjenesten til Rygge.

3.5 Endringer i planprogrammet etter offentlig ettersyn

Tilleggsutredninger risiko og sårbarhet.

Vannlinjeberegning

Norges vassdrags- og energidirektorat minner i sin høringsuttalelse om kravet til sikkerhet mot flom for nasjonale beredskapsinstitusjoner, som sier at byggverk for nasjonale beredskapsinstitusjoner ikke skal plasseres i flomutsatt område.

På denne bakgrunn er det i planprogrammets kap. 7.17 om Risiko- og sårbarhetsanalyse tatt inn en forutsetning om at det skal utarbeides vannlinjeberegning som avklarer hvilke områder som kan være utsatt for flomfare.

Risikoanalyse eksplosjonsfare

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap forutsetter at det utarbeides en risikoanalyse knyttet til oppbevaring av ammunisjon og sprengstoff. I planprogrammets kap. 7.17 om Risiko- og sårbarhetsanalyse er det på denne bakgrunn innarbeidet en forutsetning om at slik risikoanalyse blir utarbeidet.

3.6 Mindre utvidelser av planområdet

Den 19 januar ble det sendt ut varsel om tre mindre utvidelser av planområdet:

- Det skal anlegges en egen hurtigavkjørsel til E6 nord, ved Statens vegvesens kontrollstasjon. Etter samråd med Vegvesenet har man kommet til at denne veien må forlenges noe i forhold til det som først var foreslått. Det er derfor varslet en mindre utvidelse av planområdet mot nord. Dette berører 25 dekar av gnr 105, bnr 3.
- Et område på 25 dekar helt i syd, fra Taraldrudhytten til Taraldrudkrysset, er foreslått innlemmet i planområdet for å tilrettelegge for turveiens kryssing av E6. Utvidelsen gjelder gnr. 105, bnr. 4 og skjer etter samråd med grunneier.
- Et område på 10 dekar i vest foreslås innlemmet i planområdet. Dette er et restareal av Taraldrud gård (gnr 105, bnr 1) og reguleres som en del av beredskapssenterets buffersone mot naturområdene ved Snipetjernsvassdraget og friluftsområdene i vest.

4 Politiets nasjonale beredskapssenter

Politiets nasjonale beredkapsressurser er politiets spesialstyrker og skal bistå politidistriktene i farlige og kompliserte situasjoner, herunder alvorlig kriminalitet og terror situasjoner. Beredkapsressursene er sammensatt av ulike tjenester, som listet opp under:

- Beredskapstroppen
- Helikoptertjenesten
- Krise- og gisselforhandlertjenesten
- Bombegruppen
- Den kongelige politieskorte

Beredkapsressursene leier i dag spredte tjenestesteder og treningsfasiliteter både i og utenfor Oslo. Konseptvalgutredningen anbefaler at det bygges et nasjonalt beredskapssenter der Beredskapstroppen, Bombegruppen, Krise- og gisselforhandlertjenesten og Helikoptertjenesten samlokaliseres.

Konseptet som anbefales i konseptvalgutredningen, omfatter et beredskapssenter på rundt 33.000 m² bruttoareal, samt tilhørende landingsplass for alle relevante helikopterstørrelser og areal til utendørs treningsfasiliteter. Det er i tillegg krav til perimetersikring av hele anlegget. Beredskapssenteret planlegges med døgkontinuerlig drift ved senteret for å sikre tilstedeværelse og kort responstid av beredskapspersonell.

Beredskapssenteret skal legge til rette for at politiet kan drive taktisk trening og metodeutvikling. Det til enhver tid gjeldende trusselbildet vil være av stor betydning for hva slags treningsaktiviteter som gjennomføres. Ved å samlokalisere treningsfasilitetene med beredkapsfunksjonen, vil man redusere politiets responstid, og tilrettelegge for at mannskap som er i beredskap, kan drive trening samtidig. Tidsbruk som i dag går med til transport og klargjøring av treningsfasilitetene vil også bli redusert og bidra til at en større del av arbeidsdagen kan brukes til trening. Effekten for samfunnet vil være bedret innsatsevne ved å sikre de nasjonale beredkapsressursenes kompetanse gjennom trening.

Konseptvalgutredningens anbefalte konsept inneholder følgende fasiliteter:

- Kontor- og arbeidsarealer for hver av de fire beredskapstjenestene på senteret
- Administrasjon
- Innkvartering
- Treningshus
- Varemottak og portvakt
- Parkeringshus
- Landingsplass for helikopter
- Hangar
- Innendørs skyteanlegg
- Utendørsområder; skytebane og feltmessig trening

I reguleringsarbeidet skal planområdets kapasitet for fremtidige utvidelser utredes, slik at det kan skapes forutsigbarhet om hvor (innenfor det foreslåtte planområdet) eventuelle utvidelser kan plasseres.

For helikoptertjenesten skal det bygges hangar med plass til helikoptre, verkstedhangar og oppstillingsplass/tankingsområde. Det skal anlegges en landingsbane (flatt område på ca. 30 x 300 meter) med sikkerhetssone, samt hinderfritt nærområde iht. luftfartsmyndighetenes forskrifter for inn- og utflyging.

Det er behov for innendørs hundestall med tilhørende fasiliteter, samt utendørs luftegård.

Det skal også tilrettelegges for å kunne oppbevare eksplosiver i anlegget.

Utendørs treningsarealer vil i stor grad bli benyttet av alle beredskapstjenestene, og består av bl.a. skytebane og anlegg for strid i bebygd område, en rekonstruksjon av bygninger i tettbygd strøk som skal gi realistiske treningsforhold på hendelser i slike situasjoner.

5 Planområdet

5.1 Beliggenhet og størrelse

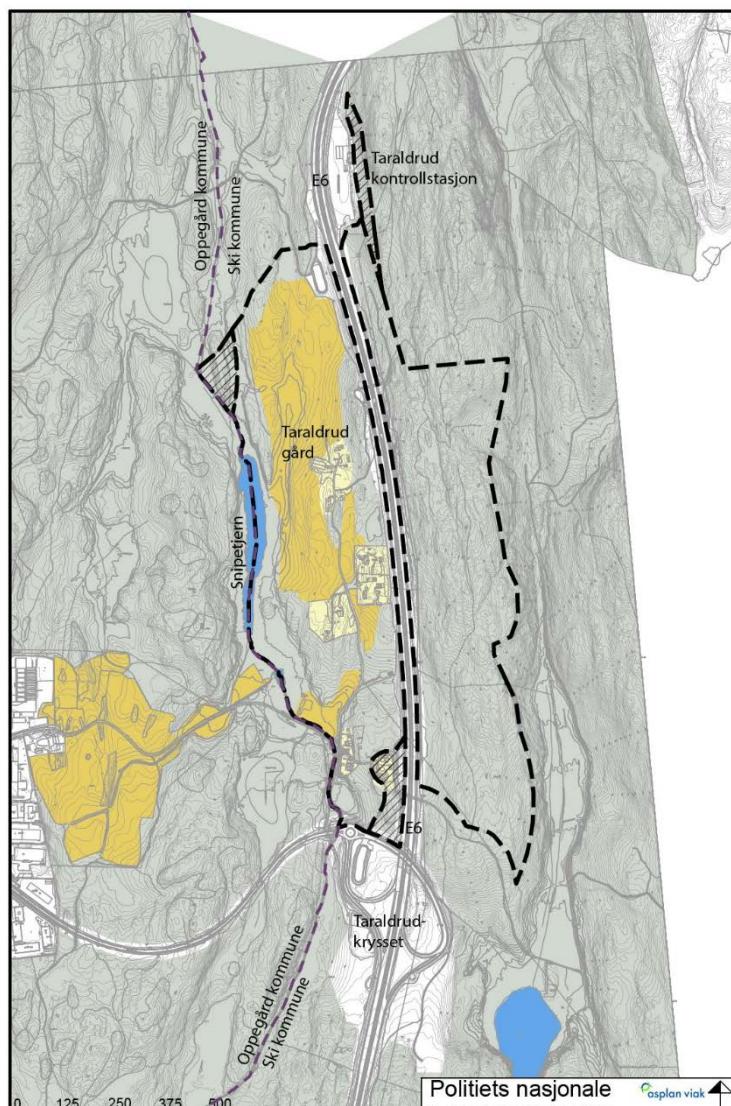
Taraldrud ligger nordvest i Ski kommune, på grensen mot Oppegård kommune i vest. Kommunegrensen mot Oslo ligger ca. 700 meter mot nord. Hele planområdet ligger i Marka.

Planområdet omfatter to delområder som ligger på hver sin side av E6. Samlet areal er ca. 780 daa, der området vest for E6 er ca. 420 daa og området øst for E6 er ca. 360 daa.

Planområdets avgrensning vest for E6 er definert med utgangspunkt i eiendomsgrensen til Taraldrud gård (gnr/bnr 105/1). I tillegg strekker planområdet seg i sør til Taraldrudkrysset slik at det skal være mulig å etablere en hovedatkomstvei fra krysset.

Planområdet øst for E6 omfatter deler av Taraldrudåsen. Dette er arealer som er tiltenkt brukt til hinderløyper og annen trening. Dette området vil sannsynligvis ikke bli inngjerdet eller avstengt. Behovet for å regulere denne delen av planområdet, samt utstrekningen av det, vil bli vurdert nærmere i planprosessen.

Det ble den 19.01.2017 sendt ut varsel om tre mindre utvidelser av planområdet – se kap. 3.6.

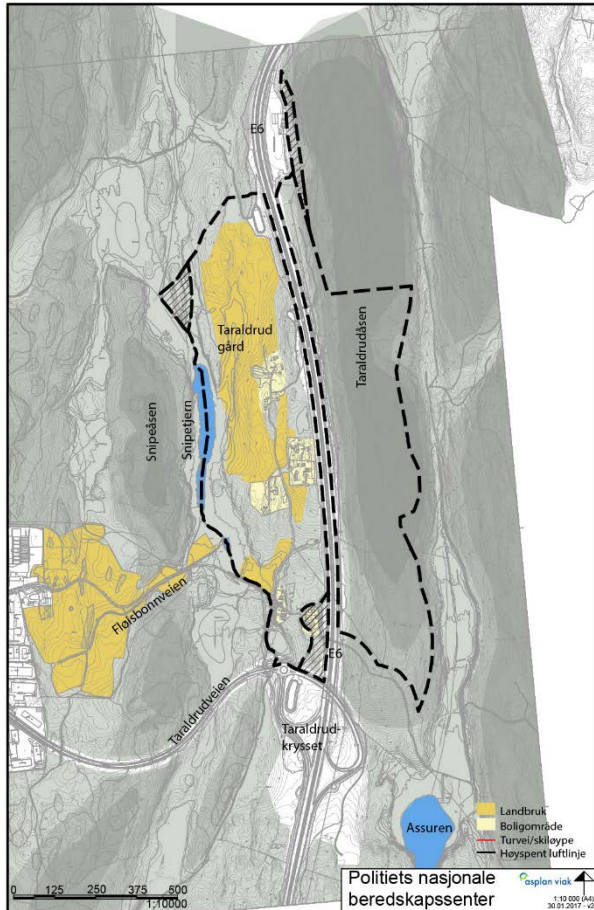

Figur 1 Forslag til planavgrensning. I vest ligger planavgrensningen i kommunegrensen mellom Ski og Oppegård. Varslede utvidelser av planområdet er vist med skravur.

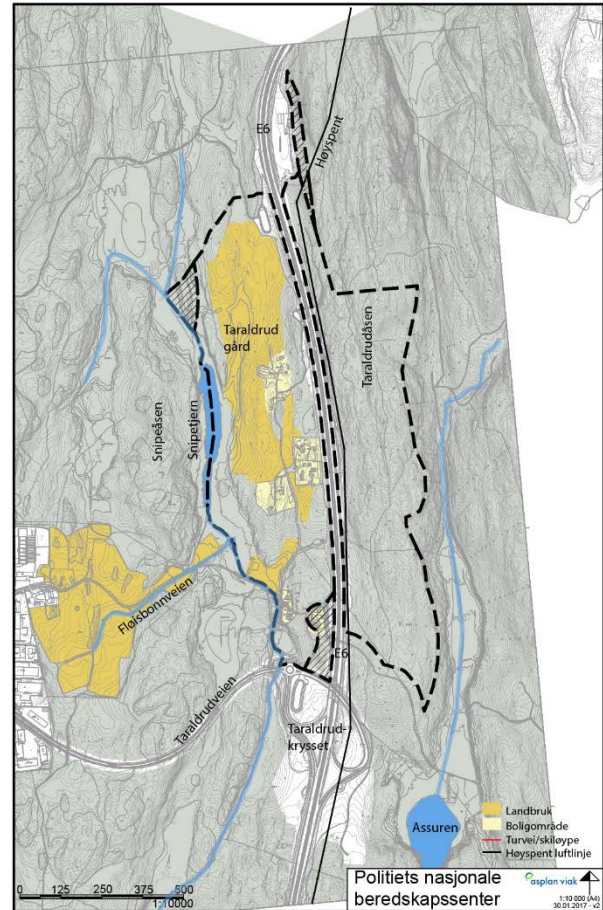
5.2 Beskrivelse av planområdet og tilliggende områder

Eiendommen Taraldrud gård består hovedsakelig av skog og ca. 100 daa dyrket mark. Den dyrkede marken ligger vest for E6, og er klassifisert som fulldyrket og lettbrukt, men med dårlig arrondering. Den brukes til kornproduksjon. Mye fjell i dagen vanskeliggjør rasjonell drift av arealene og medfører dårlig drenering med påfølgende vannansamlinger og mye ugress.

Gården med dyrket mark ligger i et lavtliggende og skrånende landskap. Terrenget faller fra gården (ca kote +150) mot Snipetjern (kote +132) i vest. Omkringliggende terrengformasjoner ligger hovedsakelig med åsrygger i nord-sør-retning, og fremherskende vindretninger er også fra nord og sør. Eiendommen omrammes av tydelige åsrygger, med Taraldrudåsen (kote +222) i øst og Snipeåsen (kote +162) i vest. 2 km nord for gården ligger Grønliåsen (kote +228) i Oslo kommune.

Figur 2 Terrengformer og arealbruk på Taraldrud.

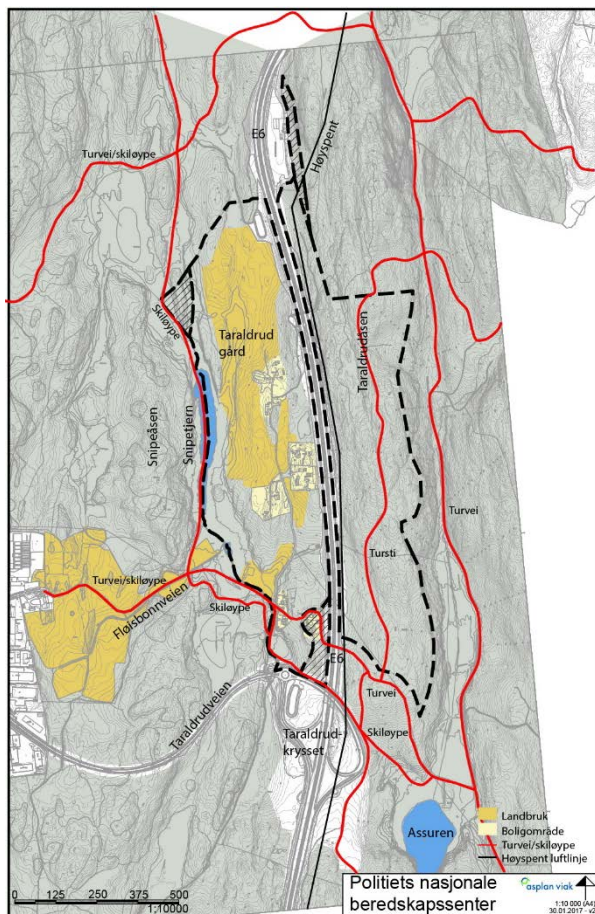

Figur 3 Arealbruk, vassdrag og høyspentlinjer på Taraldrud.

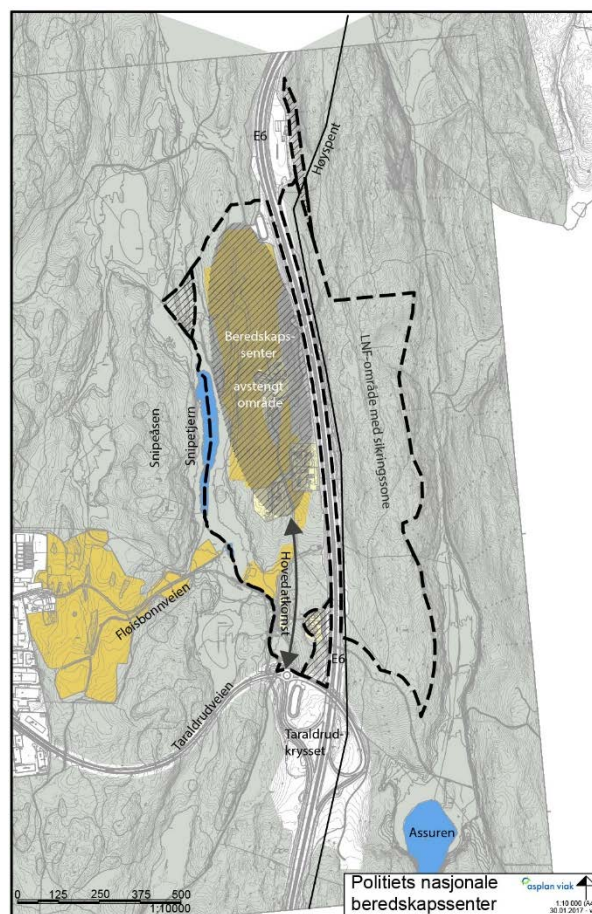
E6 skjærer gjennom planområdet mellom Taraldrud gård og Taraldrudåsen. På østsiden går en høyspentlinje parallelt med E6. Motorveien er en kraftig fysisk og visuell barriere og en vesentlig støykilde på gården og i de nærliggende skogsområdene.

Vest for eiendommen ligger Snipetjernvassdraget, der tjernet og kantvegetasjonen er klassifisert som en svært viktig naturtypelokalitet. Selve tjernet ligger omgitt av tett skog. Snipetjernvassdraget er en del av nedbørfeltet til Gjersjøen, som er drikkevannskilde for ca. 40.000 innbyggere i Follo.

Figur 4 Merkede tur- og skiløyper i og ved planområdet på Taraldrud.

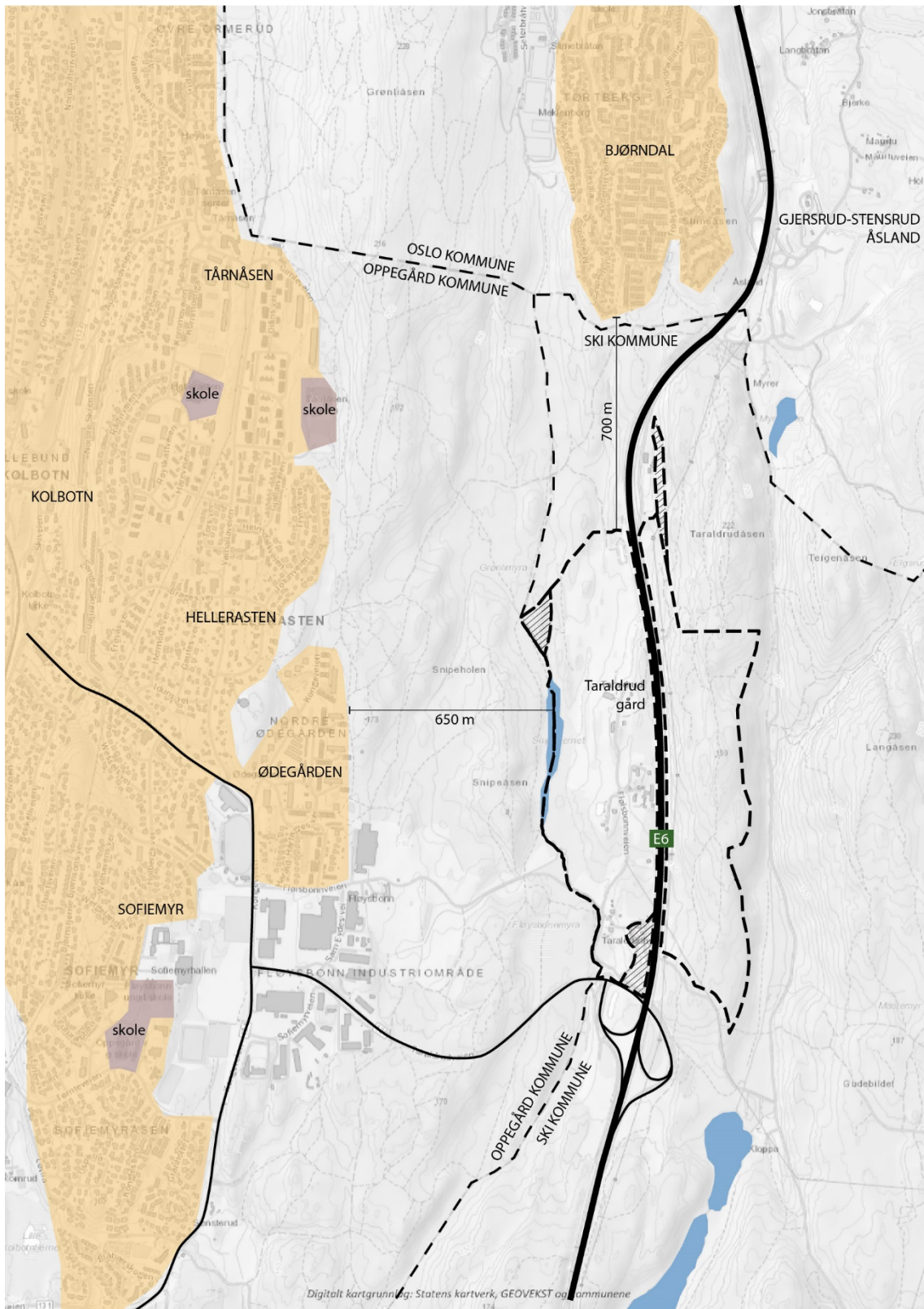

Figur 5 Eksempel på hvor det kan være aktuelt å plassere funksjoner på Taraldrud.

Skogsområdene vest for Taraldrud er nærmarka for deler av Oppegårds befolkning, samt en viktig innfallsport til Sørmarka på østsiden av E6. Gården med innmark og E6 deler opp markaområdet i en vestre del, som ligger i Oppegård og en østre del som ligger i Ski. Det går flere turløyper og skiløyper gjennom skogsområdet, både nord og sør for gården. Disse ligger hovedsakelig utenfor planområdet. Det er kryssningspunkter for disse løypene over E6 ved kommunegrensen mot Oslo i nord og ved Taraldrudhytta i sør, samt under E6 ved Taraldrudkrysset.

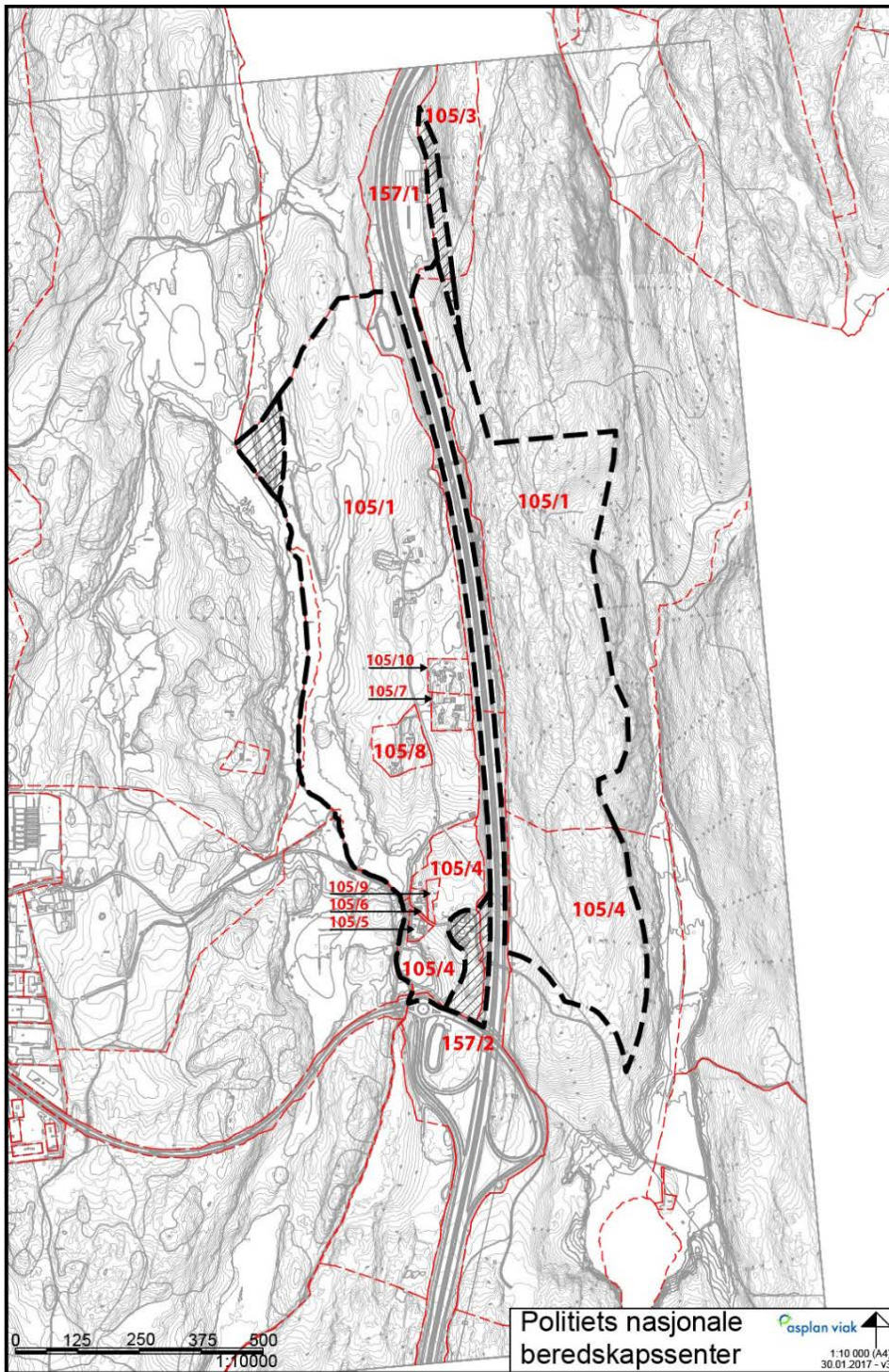
Boligområdene Ødegården, Hellerasten, Sofiemyr og Tårnåsen (alle i Oppegård) ligger nærmest Taraldrud gård, i en avstand på over 0,6 km fra planområdet. Alle områdene ligger vest for gården, på den andre siden av Snipeåsen. Boligområdet Bjørndal i Oslo ligger ca. 0,7 km nord for planområdet. Innenfor planavgrensningen ligger, i tillegg til gården, fem bolighus.

Taraldrud gård har i dag atkomst via Fløisbonnveien fra Sofiemyr i Oppegård. Denne atkomsten planlegges erstattet av en ny hovedatkomst fra Taraldrudkrysset.

Figur 6 Oversikt over avstand til boligområder. Kartgrunnlag: Geovekst, Statens kartverk.

5.3 Eierforhold

Figur 7 Eiendommer som berøres av forslag til planavgrensning.

Følgende eiendommer (gnr/bnr) ligger helt eller delvis innenfor foreslått planavgrensning:

105/1	105/3	105/4	105/5
105/6	105/7	105/8	105/9
105/10	157/1	157/2	

6 Planstatus og rammebetingelser

6.1 Overordnede planer og føringer

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Retningslinjene tilstreber å oppnå samordning av areal- og transportplanlegging, slik at løsningene fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, miljømessige gode løsninger, trygge lokalsamfunn, god trafikksikkerhet og effektiv trafikkavvikling.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen

Formålet med retningslinjene er å synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging etter Plan- og bygningsloven. Den skal bl.a. gi grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn og interesser. Retningslinjene tar utgangspunkt i nasjonale mål om å sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som er i samsvar med deres generelle behov. Retningslinjene stiller krav om at konsekvenser for barn og unge skal vurderes i planleggingsprosessen, at synspunkter som gjelder barn som berørt part kommer frem, og at barn og unge gis anledning til å bli hørt.

T-1442/2012 Støy i arealplanlegging.

Retningslinjene, med tilhørende veileder M-128/2014, gir anbefalte utendørs støygrenser ved etablering av boliger og annen bebyggelse med støyfølsomme formål. Videre gis anbefalte støygrenser ved etablering av nye støykilder, som veganlegg, flyplasser (herunder helikopterlandingsplasser), og næringsvirksomhet og skytebaner.

Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Markaloven).

Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål. Lovens § 5 gir et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka, men lovens § 7 åpner for å gi unntak for enkelte typer tiltak, inkl. tiltak ved statlig arealplan. Det er et krav i lovens § 6 om at igangsetting av arbeid med reguleringsplan som vedrører Marka må ha tillatelse fra Klima- og miljødepartementet. Endelig vedtak av reguleringsplan som vedrører Marka, må stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven. Departementet kan endre planen dersom det anser det nødvendig for at planen skal være i samsvar med lovens formål.

Klima- og miljødepartementet har den 20.09.2016 i brev til Justis- og beredskapsdepartementet gitt tillatelse til å igangsette planlegging i Marka, iht. Markalovens bestemmelser. Departementet forutsetter at særlig vekt må legges på følgende momenter i den videre planleggingen:

- *Alle tiltak må utredes og vurderes i forhold til virkningene for øvrig friluftsliv, idrett og naturopplevelse, samt for landskap, naturmangfold og kulturminner.*
- *Gjennom reguleringsplanen må det sikres at alle inngrep skal skje med minst mulig terrengmessige inngrep og landskapsmessig eksponering.*
- *Støy må utredes særskilt.*

Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).

Formålet med loven er å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann. Enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser.

Kommuneplanens arealdel 2011 – 2022 Ski kommune

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske dokument med tilhørende kart og bestemmelser. Planområdet er i kommuneplanen avsatt som LNF-område (landbruks-, natur- og friluftsområde).

Kommuneplanen har til hensikt å legge til rette for utvikling av Ski som et klimavennlig lokalsamfunn der det er attraktivt å bo, jobbe og drive næring. Kommuneplanen har egne bestemmelser for forhold som skal belyses og avklares ved reguleringsarbeider.

For tiltak i Marka viser kommuneplanen til Markaloven. For støy i friluftsområder viser § 7.7 i kommuneplanens bestemmelser til tabell 3 veileder T-1442.

Klima- og energiplan Ski kommune

Ski kommunestyre vedtok 01.06.2016 Klima- og energiplan, Del 1: Temaplan 2016 – 2020 og Del 2: handlingsplan 2016 – 2017.

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

Planen ble vedtatt i Oslo kommune og Akershus fylkeskommune i desember 2015. Den skal bidra til at Osloregionen er en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa, at utbyggingsmønsteret er arealeffektivt basert på flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur, samt at transport bidrar til å knytte den flerkjernet regionen sammen. Transportsystemet skal være effektivt, miljøvennlig, tilgjengelig for alle og med lavest mulig behov for biltransport.

Planens retningslinje R9 sier at hensyn til viktige arealverdier, herunder jordbruksareal, kulturminner og kulturmiljø, og regional grønnstruktur for biologisk mangfold og friluftsliv, som ligger utenfor de prioriterte vekstområdene skal prioriteres foran utbygging. Hensynet skal kun avvikes dersom infrastrukturutbygging har avgjørende betydning for utvikling av regionalt kollektiv- eller godstransportsystem.

Handlingsplan mot støy fra samferdselskilder 2014-2019 – Oppegård kommune

Handlingsplanen omfatter veier, jernbane, «stille områder», og bygge- og anleggsstøy. Oppegård kommune vil ha fokus på å være pådriverer overfor kildeeiere for å begrense dagens støynivå og unngå fremtidige støyproblemer. De skal vurdere å innføre «stille områder» for å ivareta bolignære natur- og rekreasjonsområder.

6.2 Annet grunnlagsmateriale

Konseptvalgutredning for politiets nasjonale beredskap (19.05.15)

Konseptvalgutredningen anbefalte at det bygges et nasjonalt beredskapssenter der Beredskapstroppen, Bombegruppen, Krise- og gisselforhandlertjenesten og Helikoptertjenesten er samlokalisert. Tomten på Grønmo ble anbefalt for plassering av nasjonalt beredskapssenter. Tomten på Taraldrud ble gitt status som reserveareal. Begge tomtealternativene gir fleksibilitet for tilpasning til endrede behov og utrustning for nasjonal beredskap i overskuelig framtid.

Kvalitetssikring (KS1) av beslutningsunderlag for konseptvalg (26.08.15)

Hensikten med arbeidet var å sikre den faglige kvaliteten i beslutningsgrunnlaget før saken ble lagt frem for beslutning i regjeringen. Konseptvalgutredningens anbefaling om dimensjonering av tiltaket ble vurdert som hensiktsmessig, men rapporten avdekket at det fremdeles er stor usikkerhet om støybelastning, grunnforhold, byggharhet og ervervskostnader for Grønmo. Rapporten anbefalte at forprosjektfasen går videre med både Grønmo og Taraldrud som likeverdige alternative lokaliseringer for beredskapssenteret.

6.3 Gjeldene reguleringsplaner

Planområdet er i hovedsak uregulert, men enkelte deler berører gjeldende reguleringsplaner.

PlanID 217 – E6 og turveger, parsell Assurtjern – Oslo grense (vedtatt 30.01.02)

Planen omfatter E6 med tilhørende anlegg med trafikkområder, samt fareområder (høyspenningsanlegg) og enkelte landbruksområder. Planen omfatter også etablerte krysningspunkter over og under E6 for å ivareta friluftsinnteresser og driftshensyn. Langs E6 nord for Taraldrud gård er det regulert et areal for sedimenteringsbasseng for overvann fra veganlegget.

PlanID 201201 – Follobanen (vedtatt 05.12.12)

Planen legger til rette for å etablere nytt dobbeltspor mellom Oslo S og Ski. Ved Taraldrud vil banen ligge i tunnel vest for Snipetjern, og vil ikke være synlig på terrengnivå. Det er knyttet bestemmelser til at Jernbaneverket skal godkjenne tiltak i grunnen innenfor de avsatte hensynssonene.

6.4 Pågående planarbeid

PlanID 201511 - Taraldrud døgnhvileplass

Det er igangsatt reguleringsarbeid for et område vest for E6 og sør for Taraldrudveien. Området foreslås regulert til bensinstasjon/vegserviceanlegg, med hovedvekt på å etablere en døgnhvileplass for vogntog. Tomten er et gammelt alunskiferdeponi og opprydding/fjerning av forurensede masser utgjør en viktig del av tiltaket.

Planforslaget ligger innenfor markagrensen, og det er innhentet tillatelse fra Fylkesmannen for å planlegge i Marka. Planprogram er fastsatt, men planforslaget har ikke vært til offentlig ettersyn.

Planforslaget inneholder også en utvidelse av Taraldrudkrysset. Beredskapssenteret på Taraldrud vil kunne knytte seg til både eksisterende og eventuell endret kryssløsning.

Områderegulering for utvidet tur- og løypenett på og ved Grønliåsen

Oppegård kommune har tatt initiativ til et samarbeid med Oslo og Ski for å utarbeide en områderegulering for utvidelse av tur- og skiløyper på og ved Grønliåsen. Planområdet ligger i Marka, i både Oslo, Oppegård og Ski kommuner. Det omfatter turveiforbindelser nord og vest for Taraldrud gård, samt langs Fløisbonnveien mot Assuren. Eksisterende kryssinger av E6 på gangbru og undergang inngår i planområdet. Fylkesmannen har gitt godkjennelse til å igangsette planarbeid i Marka.

Områdereguleringen krysser søndre del av foreslått planavgrensning for beredskapssenteret, samt grenser mot planavgrensningen nord og vest for Taraldrud gård.

7 Problemstillinger og forslag til utredninger

7.1 Generelt

Konsekvensutredningen skal fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap om konsekvensene av planforslaget. Konsekvensutredningen skal redegjøre for positive og negative virkninger av planforslaget for de ulike utredningstemaene. Konsekvensutredningen skal gi grunnlag for å vurdere avbøtende tiltak og vilkår for å fastsette planen.

Konsekvensene av tiltaket skal vurderes opp mot fastsatte mål og overordnede rammer for prosjektet, samt viktige nasjonale og kommunale mål relevant for den aktuelle problemstillingen. Det skal tydelig fremgå hvilke mål prosjektet vurderes opp mot.

Aktuelle utredningstemaer er de som antas å ha vesentlig betydning for miljø og samfunn. I det følgende gjennomgås foreløpig kjente problemstillinger, og det angis både hvordan reguleringsforslaget og virkningene av forslaget skal belyses, og hvilke utredninger det er behov for.

7.2 Referansealternativet

I henhold til forskrift om konsekvensutredninger skal det redegjøres for følgene av ikke å realisere planen. Referansealternativet defineres derfor som områdets alternative arealbruk. Planområdet ligger innenfor Markagrensen og er avsatt til LNF-område, alternativ utnyttelse tilsvarer derfor dagens situasjon, hovedsakelig med landbruksvirksomhet.

7.3 Forholdet til overordnede planer og mål

Overordnede nasjonale og kommunale planer er beskrevet i avsnitt 5.1. Konsekvensutredningen skal redegjøre for hvordan planforslaget forholder seg til disse.

7.4 Friluftsliv, herunder barn og unges interesser

Aktuelle problemstillinger

Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet/idrett i friluft med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Hele tiltaket ligger innenfor markagrensen og berører dermed verdifulle områder for friluftsliv. E6 danner en barriere for tilgang fra Oppegård til Sørmarka, men det er etablert kryssingspunkter for de merkede turveiene og skiløypene. I nord er det en bru ved grensen til Oslo, og i sør er det bru ved Taraldrudhytta og undergang ved Taraldrudkrysset. En viktig utfordring i planarbeidet vil være å opprettholde disse turveiene, slik at de fremstår som grønne naturpregete korridorer. Ny atkomstvei til beredskapssenteret fra Taraldrudkrysset vil krysse turveien og skiløypa i sør. Eventuell kryssing på bru må utredes i planarbeidet. Det går også en umerket sti langs ryggen av Taraldrudåsen, som er planlagt opprettholdt.

Utredningsbehov

Det skal beskrives hvilke konsekvenser tiltaket har for friluftslivet, bl.a. knyttet til arealinngrep, oppstyking av områder, barrierevirkning og tilgjengelighet for gående og syklende, samt skiløpere. Ivaretagelse av turstier og skiløyper i området, og sikring av nærliggende boligområders tilgang til Marka må særlig vurderes.

Det foreligger en konsekvensutredning som ble utarbeidet i forbindelse med tidligere planarbeid i området i 2009. Temaet om friluftsliv er vurdert som fortsatt relevant, og materialet vil bli brukt som grunnlag for konsekvensutredningen for Politiets nasjonale beredskapssenter.

Verdivurderingen skal ta utgangspunkt i Ski og Oppegård kommuners kartlegging og verdisetting av friluftsområder - utført etter Miljødirektoratets veileder M98-2013.

Konsekvenser for områder benyttet av barn og unge skal vurderes spesielt, jf. Retningslinje T-1513 Barn og unge i planlegging etter plan- og bygningsloven og T-2/08 Rikspolitiske retningslinjer for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen.

Ved beredskapssenteret vil det bli støyende virksomhet – både helikoptertrafikk og skyte- og sprengningsøvelser. Dette skal belyses i egne utredninger om støy. Virkningene for friluftslivet og bruken av Marka skal vurderes i temautredningen om friluftsliv og avbøtende tiltak skal beskrives.

For å sikre at utredningen bygger på oppdatert og tilstrekkelig kunnskap, vil det bli gjennomført en medvirkningsprosess med ulike brukergrupper av nærmiljøet. Medvirkningen vil ha til hensikt å innhente informasjon om steder og traséer i influensområdet som anses som verdifulle for friluftslivet.

Utredningen skal metodisk bygge på Statens vegvesens håndbok V712, Konsekvensanalyser, som deler utredningen i følgende trinn:

1. Verdivurdering
2. Omfangsvurdering
3. Fastsettelse av konsekvens

Arbeidet skal dokumenteres i et temanotat med beskrivelse, vurdering av konsekvenser og forslag til avbøtende tiltak, inkl. temakart.

7.5 Naturmiljø og biologisk mangfold

Dagens situasjon

Snipetjern er en intakt lavlandsmyr i innlandet, definert som velutviklet høgmyr, og er karakterisert som en svært viktig (A) naturtypelokalitet. Lokaliteten inneholder kantvegetasjon langs vassdraget og er beliggende langs planområdets vestre avgrensning. Det finnes også en kunstig gårdsdam innenfor planområdet ved Fløisbonnveien 23, som er artsrik og en verdifull naturtypelokalitet.

Utredningsbehov

Tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet, herunder for truede og nær truede arter og naturtyper eller verdifulle arter og naturtyper som kan berøres av tiltaket, skal beskrives i tråd med Naturmangfoldsloven §§ 8-12, jf. § 7. Eventuelle avbøtende tiltak skal foreslås.

Det foreligger en konsekvensutredning som ble utarbeidet i 2009, i forbindelse med tidligere planarbeid i området. Temautredning om naturmiljø er vurdert som fortsatt relevant, og materialet vil bli brukt som grunnlag for konsekvensutredningen for Politiets nasjonale beredskapssenter.

Verdisetting av naturtypelokaliteter og viltområder er basert på nasjonal metodikk etter respektive DN-håndbøker. Verdisetting, omfangsvurdering og konsekvensvurdering av tiltaket gjøres etter Statens vegvesens håndbok V712 Konsekvensanalyser og dokumenteres i et temanotat.

7.6 Vannmiljø

Aktuelle problemstillinger

Tiltaket innebærer store arealer med harde flater som endrer avrenningsmønsteret og øker avrenning fra dette arealet til resipient (Snipetjernvassdraget). Overvann fra tette flater skal fordrøyes og evt. renses før utslipp til resipient.

Snipetjernvassdraget har avrenning videre mot Gjersjøen, som er drikkevannskilde for ca. 40.000 innbyggere i Follo.

Tiltaket kan også ha konsekvenser for det eksisterende sedimenteringsbassenget for E6 nord i planområdet.

Utredningsbehov

Risiko for forurensning til Snipetjern som resipient skal vurderes. Dette kan enten dreie seg om punktutslipp (søl/lekkasje ved f.eks. påfylling av helikopterdrivstoff) eller diffust utslipp (f.eks. avrenning av oljeforbindelser fra parkeringsplass for biler, helikopterplass etc.). Det forutsettes at gjeldende regelverk og forskrifter følges for områder med lagring og fylling av drivstoff og kjemikalier.

Konsekvensutredning med fagtema vannmiljø skal utrede mulig påvirkning og forurensning av resipientene. Resipientenes økologiske tilstand skal vurderes som grunnlag for verdisetting. Ulike aktiviteter i planområdet skal beskrives i forhold til mulige påvirkninger på vannmiljø. Avbøtende tiltak og renseløsninger beskrives.

Det forutsettes at overvann håndteres etter treleddsstrategien for håndtering av overvann (fange opp og infiltrere, forsinke og fordrøye og til slutt sikre trygge flomveier). Prinsipper for overvannshåndtering beskrives i eget temanotat.

7.7 Kulturmiljø

AUTOMATISK FREDEDE KULTURMINNER

Dagens situasjon

Innenfor deler av planområdet ble det i 2009 og 2015 gjennomført registrering av automatisk fredete kulturminner, men det er kun for mindre deler av planområdet at undersøkelsesplikten er oppfylt. Innenfor planområdet ble det registrert et røysfelt (ID129572 i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden) med 23 rydningsrøys, samt en lokalitet (ID129745) med rydningsrøys. I nærområdet ble det i tillegg registrert et røysfelt med 25 rydningsrøys (ID129573), samt hulveier (ID129574 og ID 76286). Det er gjort enkelte løsfunn fra steinalderen, i tillegg til et fangstanlegg fra 16-1700 tallet samt flere rydningsrøysfelt.

I 2013 foretok Kulturhistorisk Museum/UiO en utgravning av en boplass (ID171112- Elgsrud) fra den eldste delen av steinalderen på Oslo-siden av Taraldrudåsen. Deler av planområdet ligger på tilsvarende høyder over havet og har lignende topografi, noe som sannsynliggjør at det er potensial for slike funn.

Utredningsbehov

Topografiske forhold tilsier at det er potensial for å gjøre funn av fornminner uten synlig markering i planområdet. Fylkesrådmannen krever derfor at det gjennomføres en arkeologisk registrering. Kravet er hjemlet i kulturminneloven § 9. Kulturminnenes fredningsstatus må avklares som del av planarbeidet. I dyrket mark vil registreringen bli gjennomført ved maskinell sjaktning. Utmarksarealer vil bli undersøkt ved overflaterregistrering og prøvestikking. Primært er det potensiale for funn av kulturminner knyttet til steinalder og i enkelte områder også til bruk av utmarksressurser samt mindre områder der det kan være spor etter eldre jordbruksvirksomhet.

Arbeidet vil bli dokumentert i et temanotat med beskrivelse, vurdering av konsekvenser og forslag til avbøtende tiltak, inkl. temakart.

Behov for å dispensere fra eventuelle fredningsvedtak avklares i egen prosess.

NYERE TIDS KULTURMINNER

Dagens situasjon

Av den eksisterende gårdsbebyggelsen på Taraldrud er et våningshus, et stabbur og deler av en driftsbygning registret som kulturminner i SEFRAK (Landsdekkende register over eldre bygninger og andre kulturminner som omfatter bygninger bygget før 1900). NIKU har datert våningshuset til 1787. Også husmannsplassen Taraldrudhytten er SEFRAK-registrert. Denne bebyggelsen er imidlertid i relativt dårlig forfatning.

Innenfor planområdet ligger også et minne om Hjemmefrontens aktiviteter under andre verdenskrig i denne delen av marka – rester etter en kjeller der våpen ble lagret og en minnestein. Muligheter for flytting av minnesteinen vil bli vurdert i planarbeidet.

Utredningsbehov

Planområdet skal befares og eksisterende bebyggelse som kan ha kulturhistorisk verdi skal beskrives. Det skal gis en beskrivelse av hvordan tiltakene i planen påvirker kulturminneverdiene og gjøres rede for eventuelle tilpasninger i planen, samt behov for avbøtende tiltak. Dersom de mest bevaringsverdige bygningene må rives som følge av tiltaket, skal mulighetene for flytting ut av området utredes. Det vil være behov for dialog med kommunene og kulturminnemyndighet i prosessen.

7.8 Bebyggelse og landskap

Dagens situasjon

Planområdet omfatter et lavereliggende jordbrukslandskap som heller mot Snipetjern vest for E6, samt en skogkledd åsrygg (Taraldrudåsen) øst for E6. Disse delområdene er delt opp av E6 og en høyspenttrasé i nord-sør-retningen. I overgangen mellom jordbrukslandskapet og Snipetjern, samt mot annen bebyggelse er det stedvis tett vegetasjon. Jordbrukslandskapet er oppdelt av en rekke skogklede landskapsformer, som delvis er bart fjell.

Problemstillinger

Tiltaket har behov for store og flate arealer. Reguleringsplanen må sikre minst mulig terrengmessige inngrep og landskapsmessig eksponering.

Utredningsbehov

Dagens landskapsformer, vegetasjonsstruktur og eventuelle naturelementer på tomten skal kartlegges, og det skal beskrives hvordan planområdet forholder seg til omkringliggende landskap. Tiltakets visuelle påvirkning på landskapsrommet og omgivelsene for øvrig, med hensyn til plassering, høyder og skala, skal beskrives og det skal redegjøres for hvordan tiltaket ivaretar krav om å redusere omfang av terrengmessige inngrep og landskapsmessig eksponering. I dette inngår redegjørelse om tiltakets fjernvirkning.

Det skal produseres illustrasjoner som beskriver endringer og konsekvenser fra valgte standpunkt. Arbeidet dokumenteres i et temanotat med beskrivelse og vurdering av konsekvenser, inkl. relevante temakart.

7.9 Landbruk

Dagens situasjon

Eiendommen Taraldrud er en landbrukseiendom med 125 dekar fulldyrka jord og 870 dekar produktiv skog. Planen vil beslaglegge det aller meste av den dyrka jorda på eiendommen. I følge arealopplysninger fra

markslagskart (AR 5) er ca. 1/3 av landbruksjorda av god kvalitet, ca. 1/3 middels kvalitet og ca. 1/3 mindre god kvalitet. Dette skyldes i hovedsak mye fjell i dagen som vanskeliggjør rasjonell drift av arealene. Jordbruksarealene vil gå tapt ved utbygging.

Utredningsbehov

Det skal gjennomføres en kartfesting, registrering og analyse av arealbeslag fordelt på ulike kategorier jord- og skogbruksareal. Arbeidet vil bli dokumentert i et eget temanotat med kart, beskrivelse, vurdering av konsekvenser og forslag til avbøtende tiltak. Mulighetene for å erstatte dyrka mark som går tapt som følge av tiltaket, skal undersøkes. Eventuelt opplegg for reetablering av landbruksjord vil bli innarbeidet i miljøoppfølgingsplanen.

7.10 Universell utforming

Planleggingen skal ta høyde for universell utforming og tilgjengelighet for alle. Konsekvensutredningen skal redegjøre for hvordan dette er ivaretatt i planforslaget.

7.11 Klima- og energihensyn

Utslipp av klimagasser og annen luftforurensning er en vesentlig konsekvens av energibruk. Ski kommune har utarbeidet en klima- og energiplan som beskriver kommunens mål og forslag til tiltak.

Utredningsbehov

Tiltakets planlagte energiforsyning skal redegjøres for. Tilkobling, behov for tilført energi og kapasitet på strømmettet skal beskrives. Det skal redegjøres for hvordan planforslaget bidrar til å nå mål om energieffektive løsninger, herunder energibesparende tiltak som plassering og utforming av bygningene.

7.12 Teknisk infrastruktur

Utredningsbehov

Taraldrud gård er ikke tilknyttet offentlig vann og avløp. Det skal i samråd med Ski og Oppegård kommuner kartlegges tilknytningsmuligheter til det kommunale vann- og avløpsnett for å sikre tilfredsstillende vannforsyning, spesielt i forhold til brannvann.

7.13 Støy

Tiltaket vil medføre en endring av støysituasjonen på grunn av helikoptervirksomhet og øvrig treningsvirksomhet, hovedsakelig skyte- og sprengningsstøy.

SKYTE- OG ØVINGSSTØY

Utfordringer

Skyte- og øvingsstøy omfatter støy fra utendørs skytebane og fra øvinger i SIBO-landsbyen. Plagegraden ved støy fra skyting og sprengning er primært relatert til høye støyimpulser som kan overskride støyretningslinjens grenseverdier i betydelig grad.

Aktuelle avbøtende tiltak kan være innbygging eller skjerming av hele eller deler av anlegget, plassering av anlegget i lavereliggende eller nedgravde deler i terrenget, bruk av støysvak ammunisjon, samt tidsbegrensninger av skyte- og øvingsaktivitet.

Utredningsbehov

Støy skal kartlegges og beregnes for øvingsrelaterte aktiviteter, inkl. bruk av ammunisjon og sprengstoff. Støyutredningen skal baseres på informasjon om øvingstider og støyende aktivitetstyper.

Det skal gjennomføres støyberegninger for kartlagt øvingsaktivitet, som vil danne grunnlag for beregning og vurdering av øvingsstøy.

Arbeidet vil bli dokumentert i et temanotat med beskrivelse av det totale støybildet, med alle aktuelle støykilder. Konsekvensene vil bli vurdert og det vil bli foreslått avbøtende tiltak. Optimalisering av terreng, plassering og voller er de viktigste forholdene som må vurderes.

Støyberegninger og vurdering av avbøtende tiltak skal skje i samsvar med Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012) og tilhørende veileder M-128/2014.

HELIKOPTERSTØY

Utfordringer

Det kan forventes inntil 2250 helikopterbevegelser per år (én bevegelse er enten en landing eller «take-off», det vil si ca. 6 bevegelser i gjennomsnitt per døgn ved beredskapssenteret. Helikopter er en kompleks støykilde med høye maksimalnivåer. Aktivitet vil derfor berøre nærliggende bolig- og friluftsområder. Særlig vil flyaktivitet nattetid kunne medføre negative konsekvenser for beboere i nærområdet.

Utredningsbehov

Støy kartlegges i henhold til Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012 med tilhørende veileder M-128/2014. Støy fra helikopter skal beregnes etter norsk beregningsmetode for flystøy, NORTIM.

Arbeidet vil bli dokumentert i et temanotat med beskrivelse av støybildet, vurdering av konsekvenser og forslag til avbøtende tiltak. Støysoner presenteres i et støykart. Optimalisering av inn- og utflygningstraséer er de viktigste forholdene som må vurderes.

VEGTRAFIKKSTØY

Konsekvenser av generert trafikk fra tiltaket er vurdert å ha liten betydning i forhold til eksisterende vegtrafikkstøy fra E6. Vurdering av vegtrafikkstøy vil derfor ikke inngå i utredningen.

7.14 Grunnforhold

Dagens situasjon

Planområdet ligger i et område under marin grense med antatt tynn marin avsetning og stedvis bart fjell. Det er i hovedsak dyrket mark som er oppdelt av flere synlige fjellrabber innenfor planområdet vest for E6. Løsmassemektingen er ikke kartlagt og det er usikkert om det finnes lommer med kvikkleire mellom partiene med bart fjell.

Utredningsbehov

Det er behov for å gjennomføre geotekniske undersøkelser som vil danne grunnlag for utredningen. Massenes områdestabilitet, særlig ved forekomst av kvikkleire, skal belyses. Det skal videre dokumenteres hvilke tiltak, slik som masseutskifting, som må gjennomføres ved utbygging av området. Arbeidet vil bli

dokumentert i et temanotat med temakart, beskrivelse, vurdering av konsekvenser og forslag til avbøtende tiltak.

7.15 Trafikk

Tiltaket planlegges med en hovedatkomst som knytter seg opp mot eksisterende rundkjøring i Taraldrudveien ved Taraldrudkrysset. Dette vil gi tomten en god tilknytning til hovedvegnettet.

Utredningsbehov

Det skal utarbeides en trafikkanalyse som beskriver vegstandard, dagens biltrafikk og trafikksituasjon for alle trafikantgrupper, samt tomtens atkomstforhold. Trafikkendringer på det lokale vegnettet som følge av tiltaket beregnes både for biltrafikk og gang-/sykkeltrafikk. Endret kryssbelastning i rundkjøring på Taraldrudveien beregnes både i forhold til dagens kryssløsning og i forhold til eventuell ny kryssløsning med trafikk til og fra planlagt døgnhvileplass ved Taraldrudkrysset. Risiko for ulykker beskrives.

Tomtens tilgjengelighet fra eksisterende kollektivtilbud og for gående og syklende skal beskrives, og tiltak som kan bedre tilgjengeligheten skal vurderes.

7.16 Anleggsperioden

Aktuelle problemstillinger

Anleggsvirksomheten vil i tillegg til bygging, omfatte riving av eksisterende bygninger, endring av terreng og transport av masser og byggevarer. Anleggsarbeidet vil føre til økt trafikk på offentlig vegnett, trafikkstøy, anleggsstøy og støv. Anleggsarbeiderne må ha område for rigg og parkering.

Utredningsbehov

Det skal redegjøres for anleggsdriften med hensyn til omfang, tid og varighet. Dette inkluderer konsekvenser av riving av anlegg og fjerning og oppfylling av terreng innenfor planområdet.

Det skal redegjøres for anleggsstøy, trafikkavvikling, anleggstrafikk, rigging og forurensning, samt utarbeides et enkelt klimagassregnskap for utbyggingen. Ulemper for omkringliggende områder, samt avbøtende tiltak skal vurderes. Plassering av rigg og parkering skal vurderes og beskrives.

7.17 Risiko og sårbarhet

Ved utarbeidelse av reguleringsplaner for utbygging skal det i henhold til Plan- og bygningslovens § 4-3 gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Den skal vise risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet for formålet, og eventuelle endringer i risiko- og sårbarhetsforhold som følge av planlagt utbygging. Analysen avgrenses til uønskede hendelser. Veileder utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap legges til grunn for arbeidet. Det vil bli gjennomført et seminar med deltakelse fra relevante aktører for å gjennomgå aktuelle temaer, samt vurdering av sannsynlighet for hver uønsket hendelse og konsekvenser av hendelsen. Risiko for tredjepart ved bruk av eksplosiver og skarp ammunisjon under øvelser er et aktuelt tema som inngår i ROS-analysen, særlig fordi E6 krysser gjennom planområdet og flere turveier ligger nært tiltaket.

En risiko- og sårbarhetsanalyse skal avdekke farer, vurdere hvor alvorlige disse er, samt foreslå tiltak for å forebygge uønskede hendelser og redusere konsekvenser dersom disse inntreffer. Årsaken til uønskede hendelser kan være menneskelig eller organisatorisk svikt, eller ulike former for ytre påvirkning fra mennesker eller naturkrefter.

Sikkerhetstiltak mot tilskattede uønskede hendelser er en integrert del av planleggingen av politiets nasjonale beredskapssenter. Senteret skal planlegges med generelt grunnsikkerhetsnivå for hele anlegget, og særskilte funksjoner skal sikres spesielt. Flere av sikringstiltakene vil kunne være synlige for allmennheten, og vil beskrives i reguleringsforslaget og ROS-analysen, mens andre typer tiltak ikke vil kunne gjøres offentlig kjent.

I tilknytning til risiko- og sårbarhetsanalysen skal det utarbeides en flomlinjeberegning som avklarer risiko for flom i planområdet.

I tilknytning til risiko og sårbarhetsanalysen skal det også utarbeides en risikoanalyse for lagring av ammunisjon og sprengstoff ved beredskapssenteret – kfr. Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff.

7.18 Miljøoppfølgingsplan

Miljøoppfølging vil være en integrert del i alle faser av prosjektet. Ved å gjøre ytre miljø til et gjennomgående tema, vil en sikre en systematisk prosess som sørger for at det blir tatt nødvendige miljøhensyn og at føringer som finnes i lover, forskrifter og planer blir ivaretatt/videreført.

Problemstillinger som blir identifisert gjennom prosjekteringsarbeidet, reguleringsprosessen og konsekvensutredningen, vil bli fulgt opp med konkrete tiltak og virkemidler for å ivareta miljøhensyn og bidra til at miljømålene nås. Planen skal legges til grunn for det videre arbeidet med gjennomføring av tiltaket.

7.19 Metode

Konsekvensutredningen skal:

- Redegjøre for positive og negative virkninger av planforslaget innenfor de aktuelle utredningstemaene. Temaene sammenlignes med referansesituasjonen.
- Redegjøre for aktuelle avbøtende tiltak.
- Gjøre en vurdering av behov for nærmere undersøkelser før og etter gjennomføring av planforslaget.
- Redegjøre for hvordan planforslaget vil bidra til å nå nærmere spesifiserte miljø- og samfunns mål.

Innenfor hvert fagtema vil det bli utarbeidet et notat som beskriver dagens situasjon ut fra tilgjengelig informasjon, observasjon, samt eventuelle målinger og beregninger. Temakart og/eller illustrasjoner skal inngå i notatet. Konsekvenser av planforslaget skal utredes gjennom faglige vurderinger og skjønn, ut fra eksisterende informasjon, målinger, beregninger, kartstudier, samt nye undersøkelser der dette er aktuelt. Så langt det er hensiktsmessig vil metodikk i Statens vegvesens håndbok V712, Konsekvensanalyser, bli benyttet. Denne deler utredningen i følgende trinn:

1. Verdivurdering
2. Omfangsvurdering
3. Fastsettelse av konsekvens

Anvendt metodikk og grunnlag skal beskrives, samt usikkerhet i forutsetninger og sluttresultat.

Konsekvensene beskrives i forhold til om forslaget, eventuelt alternative løsninger:

- Gir negative eller positive virkninger.
- Tilfredsstillende lov- og forskriftsfestede krav.
- Bidrar til å oppnå spesifiserte miljø- og samfunns mål.

Avbøtende tiltak vurderes løpende underveis og innarbeides i planforslaget. Der det ikke er funnet hensiktsmessig med innarbeiding i planforslaget, redegjøres det i temanotatene for forslag til avbøtende tiltak.

Forsidefoto: NHP Eiendom AS
Trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
03/2017 – opplag 100

